

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1980-1981

26 FEBRUARI 1981

WETSONTWERP

tot wijziging van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935

AMENDEMENTEN

VOORGESTELD DOOR DE REGERING

Art. 2

In § 3, het laatste lid weglaten.

VERANTWOORDING

Inzake inbreng die niet voor gerechtelijke tegeldemaking vatbaar is, bepaalt dit lid enerzijds de verplichting om deze inbreng bij jaarlijkse gedeelten van tenminste 10 % af te schrijven, en anderzijds het verbod om enige winst uit te keren vóór het einde van die afschrijving.

a) Een afschrijving van ten minste 10 % voldoet niet aan de vereisten van de vierde E. E. G.-richtlijn betreffende de jaarrekening van de ondernemingen van 25 juli 1978, voor zover de inbreng gedeeltelijk behoort tot de categorie van de kosten van oprichting en uitbreiding of kosten van onderzoek en ontwikkeling, waarvoor de vierde richtlijn een afschrijvingspercentage bepaalt van ten minste 20 %. Deze vereisten werden trouwens ingebouwd in het koninklijk besluit van 8 oktober 1976 met betrekking tot de jaarrekening van de ondernemingen (art. 28).

b) De bepaling in verband met het verbod van winstuitkering is in feite een gedeeltelijke overlapping van het bepaalde in artikel 77bis, waar op algemene wijze wordt gesteld welke winsten voor uitkering vatbaar zijn.

Art. 4

De tekst van dit artikel vervangen door wat volgt :

« In dezelfde gecoördineerde wetten wordt een artikel 29quater ingevoegd luidend als volgt :

» Art. 29quater. — § 1. Omtrent enig, aan een der in artikel 30, 12°, bedoelde personen, aan een beheerder, of aan een aandeelhouder toebehorend vermogensbestanddeel

Zie :

388 (1979-1980) :

- N° 1 : Wetsontwerp.
- N°s 2 tot 4 : Amendementen.

Chambre des Représentants

SESSION 1980-1981

26 FÉVRIER 1981

PROJET DE LOI

modifiant les lois sur les sociétés commerciales coordonnées le 30 novembre 1935

AMENDEMENTS

PRÉSENTÉS PAR LE GOUVERNEMENT

Art. 2

Au § 3, supprimer le dernier alinéa.

JUSTIFICATION

Cet alinéa prévoit, en ce qui concerne les apports non susceptibles de réalisation forcée, d'une part, l'obligation de les amortir par tranches annuelles de 10 % au moins et, d'autre part, une interdiction de toute répartition de bénéfice avant que cet amortissement ne soit terminé.

a) L'amortissement de 10 % au moins reste en-deçà des exigences de la quatrième directive C.E.E. du 25 juillet 1978 sur les comptes annuels dans la mesure où ces apports relèvent pour partie de la catégorie des frais d'établissement ou des frais de recherche et de développement, pour lesquels cette même directive prévoit un taux minimal d'amortissement de 20 %. Ces dispositions se trouvent consacrées dans l'arrêté royal du 8 octobre 1976 relatif aux comptes annuels des entreprises (art. 28).

b) La disposition relative à l'interdiction de répartition fait partiellement double emploi avec celle de l'article 77bis qui règle de manière globale la matière des bénéfices susceptibles d'être mis en répartition.

Art. 4

Remplacer le texte de cet article par ce qui suit :

« Dans les mêmes lois coordonnées est ajouté un article 29quater libellé comme suit :

» Art. 29quater. — § 1. Tout actif, appartenant à l'une des personnes visées à l'article 30, 12°, à un administrateur ou à un actionnaire, que la société se propose d'acquérir

Voir :

388 (1979-1980) :

- N° 1 : Projet de loi.
- Nos 2 à 4 : Amendements.

dat de vennootschap voornemens is binnen twee jaar te rekenen van de oprichting te verkrijgen tegen een vergoeding van ten minste een tiende gedeelte van het geplaatste kapitaal, wordt een verslag opgemaakt door de commissaris-revisor, of in vennootschappen waar er geen is, door een bedrijfsrevisor die op verzoek van de raad van beheer wordt aangewezen door de voorzitter van de rechtbank van koophandel. Dit verslag wordt overeenkomstig artikel 29bis opgesteld en overeenkomstig artikel 10 neergelegd op de griffie van de rechtbank van koophandel.

De in het vorige lid bedoelde verkrijging behoeft vooraf de goedkeuring van de algemene vergadering.

Het eerste en het tweede lid zijn van toepassing op de overdracht, gedaan door een persoon die in eigen naam maar voor rekening van een in artikel 30, 12°, bedoelde persoon, van een beheerder of van een aandeelhouder handelt.

§ 2. Het in de vorige paragraaf bedoelde verslag wordt bij uittreksel bekendgemaakt in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad.

In dat uittreksel worden vermeld de benaming van de vennootschap, de naam van de beheerder, van de aandeelhouder, van de oprichter of van de persoon die voor hun rekening handelt, de vergoeding die als tegenwaarde voor de verkrijging wordt toegekend, alsmede de besluiten van het verslag.

Deze bekendmaking moet plaatshebben uiterlijk vijftien dagen voor de algemene vergadering waarvan sprake is in § 1.

§ 3. De §§ 1 en 2 zijn niet van toepassing op verkrijgingen in het gewone bedrijf van de vennootschap die plaatshebben op de voorwaarden en tegen de zekerheden die zij normaal voor soortgelijke verrichtingen eist, op verkrijgingen ter beurze of op verkrijgingen bij een gerechtelijke verkoop. »

VERANTWOORDING

A) In de eerste paragraaf worden twee wijzigingen aangebracht :

In de tekst was er sprake van de oprichters en van de aandeelhouders, maar niet van de beheerders, die noch oprichter, noch aandeelhouder kunnen zijn. Een beheerder is niet altijd een oprichter, en zelfs wanneer hij op grond van artikel 57 een bepaald aantal aandelen moet deponeren tot waarborg van zijn beheer, wordt doorgaans aanvaard dat deze hem niet noodzakelijk moeten toebehoren. In de nieuwe tekst wordt dan ook de beheerder uitdrukkelijk genoemd.

Bovendien wordt voorgesteld dat, als er in de vennootschap een commissaris-revisor is, deze bevoegd zou zijn om het verslag op te maken. Alleen wanneer er nog geen commissaris-revisor is, zal de vennootschap bij de voorzitter van de rechtbank van koophandel een verzoek moeten indienen met het oog op de aanwijzing van een bedrijfsrevisor.

B) De tweede paragraaf wordt gewijzigd om ook de beheerders in het stelsel van de openbaarmaking van de verkrijging van een vermogensbestanddeel te betrekken.

C) De derde paragraaf van het nieuwe artikel 29quater vormt een uitzondering op de §§ 1 en 2 van die bepaling. Er wordt voorgesteld de formulering van artikel 88 van het ontwerp tot hervorming van het vennootschapsrecht over te nemen (Stuk Kamer n° 387/1), waarin voor « verkrijgingen in het gewone bedrijf van de onderneming » een formulering is gegeven die strikt en nauwkeurig lijkt te zijn.

Art. 5

Het 4° vervangen door wat volgt :

« 4°. de duur van de vennootschap of de vermelding dat zij voor onbepaalde tijd is aangegaan. »

dans un délai de deux ans à compter de sa constitution, pour une contrevaletur au moins égale à un dixième du capital souscrit, fait l'objet d'un rapport établi soit par le commissaire-réviseur, soit, pour la société qui n'en a pas, par un réviseur d'entreprise désigné à la requête du conseil d'administration par le président du tribunal de commerce. Ce rapport est établi conformément à l'article 29bis et déposé conformément à l'article 10 au greffe du tribunal de commerce.

L'acquisition visée à l'alinéa précédent est soumise à l'autorisation préalable de l'assemblée générale.

Les premier et deuxième alinéas s'appliquent à la cession faite par une personne agissant en son nom propre mais pour compte d'une personne visée à l'article 30, 12°, d'un administrateur ou d'un actionnaire.

§ 2. Le rapport visé au paragraphe précédent fait l'objet d'une publication par extrait aux annexes du Moniteur belge.

L'extrait mentionne la dénomination de la société, le nom de l'administrateur, de l'actionnaire, du fondateur ou de la personne agissant pour leur compte, le montant de la rémunération attribuée en contrepartie de l'acquisition ainsi que les conclusions du rapport.

Cette publication doit être effectuée quinze jours au moins avant la réunion de l'assemblée générale prévue au § 1.

§ 3. Les §§ 1 et 2 ne s'appliquent ni aux acquisitions faites dans les limites des opérations courantes conclues aux conditions et sous les garanties normalement exigées par la société pour des opérations de la même espèce, ni aux acquisitions en bourse, ni aux acquisitions résultant d'une vente ordonnée par justice. »

JUSTIFICATION

A) Deux modifications sont apportées au § 1 :

Le texte visait les fondateurs et les actionnaires mais pas les administrateurs qui peuvent n'être ni l'un ni l'autre. En effet, un administrateur peut ne pas être fondateur mais, même s'il doit déposer en garantie de sa gestion des actions sur base de l'article 57 des lois coordonnées, il est admis que ces actions ne doivent pas nécessairement être siennes. Le nouveau texte vise dès lors expressément les administrateurs.

En outre, il est proposé que lorsque la société a déjà un commissaire-réviseur, celui-ci puisse établir le rapport. Ce n'est que dans le cas où la société n'a pas encore de commissaire-réviseur qu'elle sera tenue d'adresser une requête au président du tribunal de commerce en vue de la désignation d'un réviseur d'entreprise.

B) Le § 2 est modifié de manière à viser également les administrateurs dans le système de publicité de l'acquisition d'actif.

C) Le § 3 de l'article 29quater (nouveau) fait exception aux §§ 1 et 2 de cette disposition. Il est proposé de reprendre la formulation de l'article 88 du projet de réforme des sociétés (Doc. Chambre n° 387/1) qui, au lieu « d'opérations courantes », utilise une formule qui paraît plus précise et plus stricte.

Art. 5

Remplacer le 4° par ce qui suit :

« 4°. la durée de la société, qu'elle soit à durée limitée ou illimitée. »

VERANTWOORDING

Dit amendement is het gevolg van de wijziging die zal worden aangebracht in artikel 102 van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen. Vooruitlopend op het ontwerp tot algemene hervorming van het vennootschapsrecht, stelt de heer Verhaegen voor (zie Stuk Kamer n° 388/2 van 20 maart 1980), in artikel 102 de beperking van de duur van de handelsvennootschappen te schrappen, die was vastgesteld op 30 jaar. De Regering kan zich met dit amendement akkoord verklaren, maar is van oordeel dat het voor de informatie van derden nodig is in het nieuw artikel 30 van de gecoördineerde wetten de verplichting neer te leggen om in de statuten te vermelden voor welke tijd de vennootschap is aangegaan, ook als dit voor onbepaalde tijd is. De richtlijn laat wel de mogelijkheid om in dat geval niet de tijd te vermelden, maar men kan zich afvragen of derden, bij stilzwijgen van de statuten, daaruit automatisch zullen afleiden dat deze onbepaald is. Om die redenen wordt voorgesteld dat in ieder geval wordt vermeld voor welke tijd de vennootschap is aangegaan.

Art. 7

In § 1 het tweede lid vervangen door wat volgt :

« De statuten kunnen evenwel aan de raad van beheer de bevoegdheid toekennen om het maatschappelijk kapitaal in een of verschillende malen tot een bepaald bedrag te verhogen. Wanneer bij verhoging van het kapitaal krachtens een besluit van de raad van beheer, een inbreng wordt gedaan anders dan in geld, is artikel 34, § 2, eerste en tweede lid, van toepassing. Het verslag van de bedrijfsrevisor en het bijzonder verslag van de raad van beheer worden door toedoen van de beheerders bij uittreksel in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt, zoals bepaald is in artikel 10. Dit uittreksel wordt neergelegd binnen acht dagen na het besluit van de raad van beheer tot verhoging van het kapitaal. In het uittreksel worden de besluiten van het verslag van de bedrijfsrevisor vermeld, alsook, eventueel, waarom de raad van beheer is afgeweken van de besluiten van het verslag van de bedrijfsrevisor. »

VERANTWOORDING

Artikel 25, § 2, van de richtlijn biedt de mogelijkheid om in het Belgisch recht de techniek van het « toegestane kapitaal » in te voeren, zonder onderscheid te maken of de inbreng bestaat in geld of niet.

Het wetsontwerp, dat bij artikel 7 in de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen een nieuw artikel 33bis invoegt, voert deze nieuwe techniek alleen in met inbreng in geld, zodat voor andere inbreng dan in geld het besluit van de raad van beheer, zoals inzake oprichting van de vennootschap of de « klassieke » verhoging van het kapitaal, eerst aan de controle van de oprichters of van de algemene vergadering moet worden onderworpen, wat in verband met een toegestane verhoging niet kan worden uitgevoerd wil men aan deze techniek de snelheid en de soepelheid niet ontnemen die haar eigen zijn.

Een amendement van de heer Wathelet (Stuk Kamer n° 388/3 van 19 mei 1980) wil echter het begrip toegestaan kapitaal uitbreiden ten voordele van andere inbreng dan in geld. De heer Wathelet stelt ook de toepassing voor van de verificatieprocedure bepaald in artikel 29bis.

Aangezien de investering in kapitaal moet worden bevorderd, kan de Regering het beginsel van dit amendement aanvaarden. Nochtans, om te voorkomen dat het verslag van de revisor, wegens het ontbreken van controle door de algemene vergadering, afhankelijk zou zijn van de willekeur van de raad van beheer, wordt een systeem van openbaarmaking van de besluiten van de revisor voorgesteld waarbij de aandeelhouders kennis kunnen krijgen van het besluit van de raad van beheer zodat zij, in voorkomend geval, deze raad op de eerstkomende algemene vergadering ter verantwoording kunnen roepen ingeval de werkelijke waarde van de niet-geldelijke inbreng niet in overeenstemming is met de vergoeding die eraan wordt toegekend.

Er dient te worden opgemerkt dat de techniek van het toegestane kapitaal ook van toepassing is op de verhoging van het kapitaal door opname van beschikbare reserves die in de balans voorkomen.

JUSTIFICATION

Cet amendement est la conséquence de la modification envisagée pour l'article 102 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales. En effet, anticipant sur le projet de réforme générale du droit des sociétés, M. Verhaegen (cfr. Doc. Chambre n° 388/2 du 20 mars 1980) propose de supprimer à l'article 102 la limitation de durée des sociétés commerciales fixée à 30 ans. Marquant son accord sur cet amendement, le Gouvernement estime cependant nécessaire, en vue de l'information des tiers, de préciser dans le texte de l'article 30 (nouveau) des lois coordonnées que l'obligation d'indiquer dans les statuts la durée de la société s'applique même lorsque cette durée est illimitée. Sans doute, la directive permet-elle, en ce cas, de ne pas indiquer la durée; on peut néanmoins se demander si les tiers, en cas de silence des statuts, déduiront automatiquement que la durée est illimitée. C'est la raison pour laquelle il est proposé que, en toute hypothèse, la durée soit indiquée.

Art. 7

Au § 1, remplacer le deuxième alinéa par ce qui suit :

« Les statuts peuvent toutefois autoriser le conseil d'administration à augmenter en une ou plusieurs fois le capital social à concurrence d'un montant déterminé. Lorsque l'augmentation de capital par décision du conseil d'administration comporte des apports ne consistant pas en numéraire, l'article 34, § 2, alinéas 1 et 2 s'applique. Le rapport du réviseur et le rapport spécial du conseil d'administration font l'objet, par les soins des administrateurs, d'une publication par extrait aux annexes du Moniteur belge, aux conditions fixées par l'article 10. Cet extrait est déposé dans les huit jours de la décision du conseil d'administration d'augmenter le capital. Il contient les conclusions du rapport du réviseur ainsi que les raisons pour lesquelles, éventuellement, le conseil d'administration s'écarte des conclusions du rapport du réviseur. »

JUSTIFICATION

L'article 25, § 2, de la directive permet l'introduction en droit belge de la technique du « capital autorisé » sans distinguer selon que les apports sont en espèces ou non.

Le projet de loi, en son article 7 insérant un article 33bis (nouveau) dans les lois coordonnées sur les sociétés commerciales n'introduit cette technique nouvelle qu'au profit des apports en espèces arguant du fait que, pour les apports ne consistant pas en numéraire, la décision du conseil d'administration devrait, à l'instar de ce qui est prévu lors de la constitution de la société ou d'une augmentation « classique » du capital, être soumise au contrôle des fondateurs ou de l'assemblée générale ce qui, dans le cadre d'une augmentation par autorisation, n'est guère praticable, à peine de faire perdre à cette technique nouvelle les avantages de rapidité et de souplesse qu'on lui reconnaît.

Un amendement de M. Wathelet (Doc. Chambre n° 388/3 du 19 mai 1980) vise toutefois à élargir le concept de capital autorisé, y compris en faveur des apports ne consistant pas en numéraire. M. Wathelet propose en outre d'appliquer la procédure de vérification prévue à l'article 29bis.

Tenant compte de l'intérêt de favoriser l'investissement en capital, le Gouvernement marque son accord sur le principe de cet amendement. Cependant, en vue d'éviter que le rapport du réviseur reste à la discrétion du conseil d'administration, compte tenu de l'absence de contrôle par l'assemblée générale, il est proposé un système de publicité des conclusions du rapport du réviseur, informant ainsi de la décision du conseil d'administration les actionnaires à qui il sera loisible, le cas échéant, d'interpeller ledit conseil lors de la plus prochaine assemblée générale, en cas de distorsion entre la valeur réelle de l'apport ne consistant pas en numéraire et la rétribution qui lui aurait été octroyée.

Il est à noter que la technique du capital autorisé s'applique également à l'augmentation du capital par incorporation de réserves disponibles figurant au bilan.

Art. 11

1) In § 1, derde lid, 1°, de Nederlandse tekst vervangen door wat volgt :

« 1° de nominale waarde of, bij gebreke daarvan, de fractiewaarde der verkregen aandelen en winstbewijzen, met inbegrip van die welke de vennootschap eerder heeft verkregen en in portefeuille houdt, alsmede van die welke zijn verkregen door een persoon die in eigen naam maar voor rekening van de vennootschap handelt, mag niet meer dan 10 % van het geplaatste kapitaal bedragen »;

2) In dezelfde § 1, derde lid, het 2° vervangen door wat volgt :

« 2° de aanschaffingswaarde van de ingekochte aandelen of winstbewijzen mag het totaal van de beschikbare reserve, van de belastingvrije reserves en van het overgedragen resultaat niet overschrijden, na aftrek van de in 1° tot 3° van artikel 77bis bedoelde bedragen »;

3) In § 3, op de eerste regel, het woord « kan » vervangen door het woord « moet ».

4) Paragraaf 6 vervangen door wat volgt :

« § 6. De intrekking van aandelen die het kapitaal vertegenwoordigen heeft een vermindering van het maatschappelijk kapitaal tot gevolg ten belope van de nominale waarde of, bij gebreke daarvan, ten belope van de fractiewaarde van de verkregen aandelen. Het kapitaal moet onmiddellijk ten belope van hetzelfde bedrag worden wedersamengesteld door opnemings van de onbeschikbare reserve bedoeld in § 2.

Een authentieke akte die ten verzoeken van de beheerders wordt opgemaakt na overlegging van de bewijsstukken van de intrekking van de aandelen, brengt de daaruit volgende wijzigingen in de statuten aan. »

VERANTWOORDING

A) Dit amendement strekt ertoe de Nederlandse tekst beter in overeenstemming te brengen met de Franse tekst.

B) Om eventuele betwistingen te voorkomen lijkt het verkieslijk op positieve wijze te zeggen welke middelen kunnen worden aangewend om eigen aandelen te verkrijgen (naar de beschikbare en de belastingvrije reserve overgeboekte winsten en overgedragen winsten) veeleer dan een vermindering van het netto-actief te verbieden; een dergelijke vermindering heeft immers slechts plaats wanneer na afloop van de gestelde termijn de verkregen aandelen niet opnieuw zijn verkocht en van onwaarde worden.

Volgens § 2 van hetzelfde artikel 52bis zijn de naar de reserve overgeboekte en de overgedragen winsten tijdens de gestelde termijn onbeschikbaar tot het beloop van de aanschaffingswaarde van de verkregen eigen aandelen.

C) Aangezien bij niet-vervreemding rechte een burgerlijke sanctie wordt toegepast (het van onwaarde worden) lijkt het beter in de eerste volzin van § 3 te stellen dat de aandelen en winstbewijzen moeten vervreemd worden binnen twee jaar na de verkrijging.

D) Om moeilijkheden te voorkomen bij de toepassing van de voorgestelde tekst en voor een betere samenhang met het fiscaal recht (art. 116 W.I.B.), lijkt het aangewezen te bepalen dat, wanneer de intrekking van de verkregen aandelen die het kapitaal vertegenwoordigen, een vermindering van het kapitaal tot gevolg heeft, ten belope van hun nominale waarde en, bij gebreke daarvan, van hun fractiewaarde, het positieve verschil tussen de aanschaffingswaarde en de nominale waarde (of de fractiewaarde) wordt afgenomen van de daartoe gevormde gebonden reserve. In dit geval is het van belang dat het kapitaal onmiddellijk wordt wedersamengesteld door opnemings, tot hetzelfde bedrag, van de reserve die sedert de verkrijging van de eigen aandelen niet meer beschikbaar was.

Art. 11

1) Au § 1, troisième alinéa, 1°, remplacer le texte néerlandais par ce qui suit :

« 1° de nominale waarde of, bij gebreke daarvan, de fractiewaarde der verkregen aandelen en winstbewijzen, met inbegrip van die welke de vennootschap eerder heeft verkregen en in portefeuille houdt, alsmede van die welke zijn verkregen door een persoon die in eigen naam maar voor rekening van de vennootschap handelt, mag niet meer dan 10 % van het geplaatste kapitaal bedragen »;

2) Au même § 1, troisième alinéa, remplacer le 2° par ce qui suit :

« 2° le prix d'acquisition des actions ou parts achetées ne peut dépasser le total de la réserve disponible, des réserves immunisées et du résultat reporté, déduction faite des montants visés sous l'article 77bis, 1° à 3° »;

3) Au § 3, premier alinéa, deuxième ligne, remplacer le mot « peuvent » par le mot « doivent ».

4) Remplacer le § 6 par ce qui suit :

« § 6. La nullité des actions représentatives du capital social entraîne une réduction de celui-ci à concurrence de la valeur nominale ou, à défaut de valeur nominale, du pair comptable des actions acquises. Le capital doit être reconstitué immédiatement à due concurrence par incorporation de la réserve indisponible visée au § 2.

Un acte authentique, dressé à la requête des administrateurs, sur présentation des documents justificatifs de l'annulation des actions, apporte aux statuts les modifications qui en sont la conséquence. »

JUSTIFICATION

A) Ce texte a pour but d'assurer une meilleure concordance entre les versions néerlandaise et française de cette disposition.

B) Afin d'éviter des discussions éventuelles, il paraît préférable de mentionner de manière positive les ressources susceptibles d'être affectées à l'acquisition d'actions propres (bénéfices mis en réserve disponible et en réserve immunisée et bénéfices reportés), plutôt que d'exprimer une interdiction de réduction de l'actif net; celle-ci n'interviendra en effet que si, au terme de la période prévue, les actions acquises n'ont pas été revendues et sont frappées de nullité.

Par application du § 2 du même article 52bis, ces bénéfices réservés ou reportés seront, durant la période prévue, frappés d'indisponibilité à concurrence du prix d'acquisition des actions propres achetées.

C) Dans la mesure où à défaut d'aliénation, il y a application d'une sanction civile de plein droit (la nullité), il paraît plus indiqué de dire, dans la première phrase du § 3, que les actions ou parts doivent être aliénées dans les deux ans de l'acquisition.

D) Il paraît indiqué, notamment pour éviter les difficultés d'application du texte proposé et pour assurer la cohérence avec le droit fiscal (art. 116 du C.I.R.), de prévoir que l'annulation des actions acquises s'opère, lorsqu'il s'agit d'actions représentatives du capital, à concurrence de leur valeur nominale et à défaut, de leur pair comptable, sur le capital, la différence positive entre le prix d'acquisition et la valeur nominale (ou le pair comptable) étant prélevée sur la réserve indisponible créée à cet effet. En ce cas, il importe que le capital soit immédiatement reconstitué par incorporation à due concurrence de la réserve frappée d'indisponibilité depuis l'acquisition des actions propres.

Art. 12

Paragraaf 2 vervangen door wat volgt :

« § 2. Paragraaf 1 is niet van toepassing op verrichtingen in de gewone bedrijfsuitoefening die plaatshebben onder de voorwaarden en tegen de zekerheden die normaal voor soortgelijke verrichtingen worden geëist, van kredietinstellingen waarvoor een bijzondere wet geldt, van kredietverenigingen die door die instellingen zijn erkend, van banken, van private spaarkassen, alsmede van ondernemingen die vallen onder hoofdstuk I van de wet van 10 juni 1964 op het openbaar aantrekken van spaargelden.

Die verrichtingen mogen alleen dan worden uitgevoerd wanneer het bedrag van de voorschotten, leningen of zekerheden het totaal van de beschikbare reserve, van de belastingvrije reserves en van het overgedragen resultaat, na aftrek van de in 1° tot 3° van artikel 77bis bedoelde bedragen, niet overschrijdt. »

VERANTWOORDING

Voor de wijziging van de eerste volzin van § 2, geldt dezelfde verantwoording als voor de wijziging aangebracht in artikel 4, § 3.

Voor de wijziging van de tweede volzin wordt verwezen naar de verantwoording bij het amendement op artikel 11, § 1, derde lid, 2°.

Art. 13

Paragraaf 2 vervangen door wat volgt :

« § 2. Paragraaf 1 is niet van toepassing op verrichtingen in de gewone bedrijfsuitoefening die plaatshebben onder de voorwaarden en tegen de zekerheden die normaal voor soortgelijke verrichtingen worden geëist, van kredietinstellingen waarvoor een bijzondere wet geldt, van kredietverenigingen die door die instellingen zijn erkend, van banken, van private spaarkassen, alsmede van ondernemingen die vallen onder hoofdstuk I van de wet van 10 juni 1964 op het openbaar aantrekken van spaargelden. »

VERANTWOORDING

Voor deze wijziging geldt dezelfde verantwoording als voor de wijziging aangebracht in artikel 4, § 3.

Art. 13bis (nieuw)

Een artikel 13bis (nieuw) invoegen luidend als volgt :

« Art. 13bis. — In artikel 65 van dezelfde gecoördineerde wetten wordt het derde lid vervangen door de volgende bepaling : « De commissarissen maken met het oog op de algemene vergadering een schriftelijk verslag op ».

VERANTWOORDING

De tekst van artikel 65 moet worden aangepast ten einde daarin de verplichting te voorzien voor de commissarissen om een controleverslag op te maken.

Art. 13ter (nieuw)

Een artikel 13ter (nieuw) invoegen, luidend als volgt :

« Art. 13ter. — Aan artikel 70bis van dezelfde gecoördineerde wetten, wordt een laatste lid toegevoegd, luidend als volgt :

« De beheerders geven antwoord op de vragen die hun door de aandeelhouders worden gesteld in verband met de

Art. 12

Remplacer le § 2 par ce qui suit :

« § 2. Le § 1 ne s'applique pas aux opérations courantes conclues aux conditions et sous les garanties normalement exigées pour des opérations de la même espèce, des institutions de crédit régies par une loi particulière, des associations de crédit agréées par ces institutions, des banques, des caisses d'épargne privées ainsi que des entreprises régies par le chapitre I de la loi du 10 juin 1964 sur les appels publics à l'épargne.

Ces opérations ne peuvent toutefois être effectuées que si le montant des sommes avancées, prêtées ou garanties, ne dépasse pas le total de la réserve disponible, des réserves im-munisées, et du résultat reporté, déduction faite des montants visés à l'article 77bis, 1° à 3°. »

JUSTIFICATION

La modification à la première phrase du § 2 a la même justification que celle apportée à l'article 4, § 3.

Quant à la modification à la deuxième phrase, on se référera à la justification apportée à l'article 11 en ce qui concerne le § 1, alinéa 3, 2°.

Art. 13

Remplacer le § 2 par ce qui suit :

« § 2. Le § 1 ne s'applique pas aux opérations courantes conclues aux conditions et sous les garanties normalement exigées pour des opérations de la même espèce, des institutions de crédit régies par une loi particulière, des associations de crédit agréées par ces institutions, des banques, des caisses d'épargne privées ainsi que des entreprises régies par le chapitre I de la loi du 10 juin 1964 sur les appels publics à l'épargne. »

JUSTIFICATION

Cette modification a la même justification que celle apportée à l'article 4, § 3.

Art. 13bis (nouveau)

Insérer un article 13bis (nouveau), libellé comme suit :

« Art. 13bis. — Dans l'article 65 des mêmes lois coordonnées, l'alinéa 3 est remplacé par la disposition suivante : « Les commissaires rédigent en vue de l'assemblée générale un rapport écrit ».

JUSTIFICATION

Le texte de l'article 65 doit être amendé afin d'y prévoir l'obligation pour les commissaires de rédiger un rapport de contrôle.

Art. 13ter (nouveau)

Insérer un article 13ter (nouveau), libellé comme suit :

« Art. 13ter. — Dans l'article 70bis des mêmes lois coordonnées, est ajouté un dernier alinéa libellé comme suit :

« Les administrateurs répondent aux questions qui leur sont posées par les actionnaires au sujet de leur mission ou

vervulling van hun opdracht of de punten op de agenda, tenzij de vergadering zich om gewichtige redenen daartegen verzet ».

VERANTWOORDING

Die wijziging betreft de toepassing op de buitengewone vergadering van de bepaling die in artikel 79 wordt ingevoegd voor de jaarvergadering.

Art. 14

De laatste twee leden vervangen door wat volgt :

« Wanneer de kapitaalvermindering verricht wordt om een geleden verlies te vereffenen of om een reserve te vormen ten belope van een voorzienbaar verlies, mag het kapitaal worden verminderd tot een lager bedrag dan het in artikel 29 vastgestelde bedrag. De vermindering beneden dit bedrag heeft slechts uitwerking indien zij, binnen de termijn van een jaar, wordt gevolgd door een kapitaalverhoging tot een bedrag dat ten minste gelijk is aan dat van artikel 29.

De vermindering van het kapitaal mag niet tot gevolg hebben dat het wordt verminderd met een hoger bedrag dan het geleden verlies. Het kapitaal mag echter worden verminderd met het oog op de vorming van een reserve ten belope van een voorzienbaar verlies. Deze reserve mag 10 % van het geplaatste kapitaal niet overschrijden. Behalve in geval van latere vermindering van het kapitaal mag zij niet worden uitgekeerd aan de aandeelhouders. »

VERANTWOORDING

De tekst van het ontwerp beperkt de kapitaalvermindering tot het geleden verlies met het oog op de toepassing van artikel 33, § 2, van de richtlijn waarbij maatregelen worden opgelegd om uitkering aan aandeelhouders te voorkomen.

Een amendement van de heer Wathelet (Stuk Kamer n° 388/3), strekt ertoe een kapitaalvermindering mogelijk te maken niet alleen ten belope van een geleden verlies, maar ook met het oog op de vorming van een reserve ten belope van een voorzienbaar verlies. Daar artikel 33 van de richtlijn deze verrichting toestaat, acht de Regering het wenselijk ze in het ontwerp op te nemen, maar met de waarborg dat de aldus gevormde reserve niet aan de aandeelhouders mag worden uitgekeerd.

Anderzijds staat het vierde lid van artikel 14 van het ontwerp, overeenkomstig artikel 34 van de richtlijn, een vermindering toe beneden het kapitaalminimum in zoverre deze vermindering binnen een jaar gevolgd wordt door een verhoging tot het vereiste minimum.

Alhoewel deze verrichting volledig gerechtvaardigd is wanneer de kapitaalvermindering plaatsheeft om een geleden verlies te vereffenen of om een reserve te vormen die bestemd is om een voorzienbaar verlies goed te maken, kan men zich vragen stellen over de wenselijkheid ervan, wanneer de vermindering plaatsheeft om terugbetalingen te doen aan de aandeelhouders; deze verrichting zou nadelig kunnen zijn voor de rechten van de schuldeisers.

Het voorgestelde amendement maakt de kapitaalvermindering beneden het wettelijk minimum slechts mogelijk wanneer deze vermindering een geleden verlies vereffent of een reserve beoogt te vormen voor een voorzienbaar verlies.

Art. 16bis (nieuw)

Een artikel 16bis (nieuw) invoegen, luidend als volgt :

« Art. 16bis. — In artikel 77 van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wet van 24 maart 1978, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

A) Tussen het derde en het vierde lid wordt een nieuw lid ingevoegd, luidend als volgt :

« De beheerders stellen bovendien een jaarverslag op. Dit jaarverslag behelst een commentaar op de jaarrekening waarbij een getrouw overzicht wordt gegeven van de gang van de zaken en van de positie van de vennootschap. Het jaarverslag moet ook informatie bevatten omtrent de be-

des points portés à l'ordre du jour à moins que l'assemblée ne s'y oppose en raison d'intérêts majeurs. »

JUSTIFICATION

Il s'agit de l'application à l'assemblée extraordinaire de la disposition introduite à l'article 79 pour l'assemblée ordinaire.

Art. 14

Remplacer les deux derniers alinéas par ce qui suit :

« Lorsque la réduction du capital est effectuée en vue de compenser une perte subie ou en vue de constituer une réserve à concurrence d'une perte prévisible, le capital peut être réduit en dessous du montant fixé à l'article 29. La réduction en dessous de ce montant n'a d'effet que si elle est suivie, dans le délai d'un an, d'une augmentation portant le montant du capital à un niveau au moins égal à celui de l'article 29.

La réduction du capital ne peut avoir pour effet de le réduire d'un montant supérieur à celui de la perte subie. Toutefois, le capital peut être réduit en vue de constituer une réserve à concurrence d'une perte prévisible. Cette réserve ne peut excéder 10 % du capital souscrit réduit. Elle ne peut, sauf en cas de réduction ultérieure du capital, être distribuée aux actionnaires. »

JUSTIFICATION

Le texte du projet limite les réductions aux pertes subies en vue d'appliquer l'article 33, § 2, de la directive qui impose des mesures visant à empêcher des distributions aux actionnaires.

Un amendement de M. Wathelet (Doc. Chambre n° 388/3), vise à permettre qu'une réduction du capital puisse être opérée non seulement à concurrence d'une perte déjà subie mais aussi en vue de constituer une réserve à concurrence d'une perte prévisible. L'article 33 de la directive permettant cette opération, le Gouvernement estime souhaitable de l'introduire dans le projet, moyennant la garantie que la réserve ainsi constituée ne puisse être distribuée aux actionnaires.

Par ailleurs, conformément à l'article 34 de la directive, l'alinéa 4 de l'article 14 du projet permet une réduction en dessous du capital minimum, pour autant que cette réduction soit suivie dans un délai d'un an d'une augmentation portant le capital au niveau du minimum exigé.

Si cette opération se justifie pleinement lorsque la réduction du capital est effectuée en vue de compenser une perte subie ou en vue de constituer une réserve destinée à compenser une perte prévisible, on peut s'interroger sur l'opportunité de l'autoriser lorsque la réduction est effectuée en vue d'opérer des remboursements aux actionnaires, opération qui pourrait constituer une manœuvre portant atteinte aux droits des créanciers.

L'amendement proposé ne permet la réduction du capital en dessous du minimum légal que lorsque cette réduction compense une perte subie ou vise à constituer une réserve pour perte prévisible.

Art. 16bis (nouveau)

Insérer un article 16bis (nouveau) libellé comme suit :

« Art. 16bis. — Dans l'article 77 des mêmes lois coordonnées, modifié par la loi du 24 mars 1978, sont apportées les modifications suivantes :

A) Un alinéa nouveau, libellé comme suit, est inséré entre les alinéas 3 et 4 :

« Les administrateurs établissent en outre un rapport de gestion. Ce rapport de gestion comporte un commentaire sur les comptes annuels en vue d'exposer d'une manière fidèle l'évolution des affaires et la situation de la société. Le rapport comporte également des données sur les événements

langrijke gebeurtenissen die na het einde van het boekjaar hebben plaatsgevonden. Voorts worden mededelingen gedaan omtrent de verwachte ontwikkeling van de vennootschap en, voor zover gewichtige belangen zich daartegen niet verzetten, inlichtingen verstrekt over de omstandigheden die de ontwikkeling van de vennootschap aanmerkelijk kunnen beïnvloeden. Het jaarverslag bevat ook informatie omtrent de werkzaamheden op het gebied van onderzoek en ontwikkeling ».

B) Het laatste lid wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Ten minste een maand voor de jaarvergadering overhandigt het bestuur de stukken met het jaarverslag aan de commissarissen, die een omstandig schriftelijk verslag moeten opmaken waarin speciaal wordt vermeld :

1° hoe zij hun controletaken hebben verricht en of zij van de beheerders en aangestelden van de vennootschap de ophelderingen en inlichtingen hebben gekregen die zij hebben gevraagd;

2° of de boekhouding is gevoerd en de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften die daarop toepasselijk zijn;

3° of naar hun oordeel de jaarrekening een getrouw beeld geeft van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van de vennootschap, rekening houdend met de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften die daarop van toepassing zijn, en of een passende verantwoording werd gegeven in de toelichting;

4° of het jaarverslag de door de wet vereiste inlichtingen bevat en overeenstemt met de jaarrekening;

5° of de winstbestemming die aan de vergadering wordt voorgelegd, in overeenstemming is met de statuten en met deze titel;

6° of zij kennis hebben gekregen van verrichtingen gedaan of beslissingen genomen met overtreding van de statuten of van de bepalingen van deze titel.

In hun verslag vermelden de commissarissen nauwkeurig en duidelijk de reserves en de bezwaren die zij menen te moeten maken of stellen zij uitdrukkelijk dat zij er geen te maken hebben ».

VERANTWOORDING

A) De vierde richtlijn eist de opstelling van een jaarverslag. In artikel 46 van die richtlijn wordt de inhoud hiervan bepaald.

De voorgestelde tekst voert deze voorschriften in en leunt tevens aan bij het advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven van 12 juni 1972 over de jaarrekening en het rekeningenstelsel.

De commentaar op de jaarrekening, die in het jaarverslag dient te worden opgenomen, moet worden onderscheiden van de toelichting, die een wezenlijk bestanddeel is van de jaarrekening (art. 77, eerste lid), en waarvan de inhoud nader is omschreven in het koninklijk besluit van 8 oktober 1976.

B) Het lijkt aangewezen aan te sluiten bij de bewoordingen van de tweede en de vierde richtlijn en voortaan de term « jaarverslag » te gebruiken.

Anderzijds, in zijn advies van 19 december 1980 betreffende het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen heeft de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven voorgesteld in de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen de inhoud van het controleverslag te preciseren. De tekst leunt aan bij artikel 122 van het wetsontwerp n° 387/1. Enkele wijzigingen werden aangebracht om rekening te houden met verschillen in de wettelijke context.

Art. 17

De tekst van dit artikel vervangen door wat volgt :

« In dezelfde gecoördineerde wetten wordt een artikel 77bis ingevoegd, luidend als volgt :

importants survenus après la clôture de l'exercice ainsi que sur l'évolution prévisible de la société et, pour autant que des intérêts majeurs ne s'y opposent, des indications sur les conditions susceptibles d'avoir une influence notable sur le développement de la société. Le rapport contient également des indications relatives aux activités en matière de recherche et de développement ».

B) Le dernier alinéa est remplacé par la disposition suivante :

« L'administration remet les pièces, avec le rapport de gestion, un mois au moins avant l'assemblée générale ordinaire, aux commissaires qui doivent faire un rapport écrit et circonstancié qui indique spécialement :

1° comment ils ont effectué leurs contrôles et s'ils ont obtenu des administrateurs et préposés de la société les explications et informations qu'ils ont demandées;

2° si la comptabilité est tenue et si les comptes annuels sont établis conformément aux dispositions légales et réglementaires applicables;

3° si, à leur avis, les comptes annuels donnent une image fidèle du patrimoine, de la situation financière et des résultats de la société, compte tenu des dispositions légales et réglementaires qui les régissent et si les justifications données dans l'annexe sont adéquates;

4° si le rapport de gestion comprend les informations requises par la loi et concorde avec les comptes annuels;

5° si la répartition des bénéfices proposée à l'assemblée est conforme aux statuts et au présent titre;

6° s'ils n'ont point eu connaissance d'opérations conclues ou de décisions prises en violation des statuts ou du présent titre.

Dans leur rapport, les commissaires indiqueront avec précision et clarté les réserves et objections qu'ils estiment devoir formuler ou ils mentionneront expressément qu'ils n'en ont aucune à formuler ».

JUSTIFICATION

A) La quatrième directive impose l'établissement d'un rapport de gestion. Son article 46 en détermine le contenu.

Le texte proposé introduit ces dispositions en s'inspirant, par ailleurs, de l'avis du Conseil central de l'économie, du 12 juin 1972 sur les comptes annuels et le plan comptable.

Le commentaire sur les comptes annuels qui doit figurer dans le rapport de gestion, doit être distinct de l'annexe qui est une partie essentielle des comptes annuels (art. 77, premier alinéa) et dont le contenu est défini dans l'arrêté royal du 8 octobre 1976.

B) Il serait indiqué d'assurer la concordance de la terminologie avec celle de la deuxième et de la quatrième directive et d'utiliser dorénavant le terme « rapport de gestion ».

Par ailleurs, dans son avis du 19 décembre 1980 relatif au projet de loi modifiant la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises, le Conseil central de l'économie a suggéré de préciser dans les lois coordonnées sur les sociétés commerciales le contenu du rapport de contrôle. Le texte s'inspire de l'article 122 du projet de loi n° 387/1. Quelques modifications ont dû être apportées, compte tenu du contexte légal différent.

Art. 17

Remplacer le texte de cet article par ce qui suit :

« Dans les mêmes lois coordonnées, est inséré un article 77bis libellé comme suit :

« Art. 77bis. — Winst mag alleen dan worden uitgekeerd wanneer, na deze uitkering, het totaal van de beschikbare reserve, van de belastingsvrije reserves en van het overgedragen resultaat, gelijk is aan of groter dan het totaal van :

1° het nog niet afgeschreven bedrag van de activa die niet voor gerechtelijke tegeldmaking vatbaar zijn;

2° het nog niet afgeschreven bedrag van de kosten van oprichting en uitbreiding;

3° behoudens in uitzonderingsgevallen, te vermelden en te motiveren in de toelichting, het nog niet afgeschreven bedrag van de kosten van onderzoek en ontwikkeling.

Winst uitgekeerd in strijd met het eerste lid moet door degene aan wie de uitkering is verricht, worden terugbetaald indien de vennootschap bewijst dat hij wist dat de uitkering te zijnen gunste in strijd met de voorschriften was of daarvan, gezien de omstandigheden, niet onkundig kon zijn. »

VERANTWOORDING

A) Zoals in de tweede richtlijn verwoordend de eerste twee leden van artikel 77bis op een verschillende wijze dezelfde regel. Een dergelijke herhaling dient vermeden te worden.

De artikelen 34 en 37 van de vierde richtlijn verbieden tevens elke winstuitkering wanneer het bedrag van de daarvoor beschikbare reserve en van het overgedragen resultaat niet ten minste gelijk is aan :

a) het niet afgeschreven bedrag van de « kosten van oprichting en uitbreiding » (art. 34b);

b) het niet afgeschreven bedrag van de « kosten van onderzoek en ontwikkeling », tenzij in uitzonderingsgevallen, die in de toelichting moeten worden vermeld en gemotiveerd (art. 37).

Alle bepalingen die de winstuitkering beperken, zouden in een zelfde artikel moeten worden samengebracht.

B) De tekst beoogt voortaan de winstuitkeringen in plaats van de dividenduitkeringen. Gebleken is inderdaad dat onder de term « dividend » niet de aan de beheerders toegekende tantièmes kunnen worden begrepen. Vermits de tantièmes worden afgenomen van de winst, leek het ook voor de handhaving van de gaafheid van het kapitaal aangewezen uitkeringen van tantièmes te verbieden bij ontbreken van werkelijke winst.

C) De in het laatste lid aangebrachte wijziging ten slotte vloeit voort uit de onder A) voorgestelde samenvoeging van de eerste twee leden en uit de wijziging voorgesteld onder B).

Art. 18

1) Het tweede lid vervangen door wat volgt :

« Deze uitkering mag alleen geschieden op de winst van het lopende boekjaar, zonder onttrekking aan de reserves of aan de overgedragen winst. Daarenboven mag tot deze uitkering slechts worden overgegaan nadat de raad van beheer aan de hand van een staat van actief en passief, die door de commissarissen is nagezien, heeft vastgesteld dat de winst van het lopende boekjaar, in voorkomend geval na toerekening van het overgedragen verlies, voldoende is om een interimdividend uit te keren. »

2) Tussen het tweede en het derde lid een nieuw lid invoegen, luidend als volgt :

« Het verificatieverslag van de commissarissen wordt door toedoen van de beheerders bij uittreksel in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt, zoals bepaald is in artikel 10. Dit uittreksel wordt neergelegd binnen acht dagen na het besluit van de raad van beheer tot uitkering van een interimdividend; het vermeldt de besluiten van het verslag van de commissarissen. »

« Art. 77bis. — Un bénéfice ne peut être distribué que pour autant que, après cette distribution, le total de la réserve disponible, des réserves immunisées et du résultat reporté reste égal ou supérieur au total des éléments suivants :

1° le montant non encore amorti des actifs non susceptibles de réalisation forcée;

2° le montant non encore amorti des frais d'établissement;

3° sauf cas exceptionnel à mentionner et à justifier dans l'annexe, le montant non encore amorti des frais de recherche et de développement.

Toute distribution faite en contravention du premier alinéa doit être restituée par les bénéficiaires de cette distribution si la société prouve que ces bénéficiaires connaissaient l'irrégularité des distributions faites en leur faveur ou ne pouvaient l'ignorer, compte tenu des circonstances. »

JUSTIFICATION

A) A l'instar de la deuxième directive, les deux premiers alinéas de l'article 77bis expriment la même règle, de manière différente. Il convient d'éviter cette répétition.

Les articles 34 et 37 de la quatrième directive prévoient également une interdiction de distribution dans la mesure où le montant de la réserve disponible à cet effet et du résultat reporté ne couvre pas au moins :

a) le montant non amorti des « frais d'établissement » (art. 34b);

b) sauf cas exceptionnel à mentionner et à justifier dans l'annexe, le montant non amorti des « frais de recherche et de développement » (art. 37).

Il y a lieu de regrouper dans un même article l'ensemble des dispositions limitant la distribution de bénéfices.

B) Le texte vise désormais les distributions de bénéfices en lieu et place des distributions de dividendes. Il est apparu, en effet, que le terme dividende ne permettait pas de viser les tantièmes alloués aux administrateurs. Les tantièmes étant prélevés sur les bénéfices, il était également indiqué dans l'optique du maintien de l'intégrité du capital, d'interdire des distributions de tantièmes en cas d'absence de bénéfices réels.

C) Enfin, la modification apportée au dernier alinéa, résulte de la fusion des deux premiers alinéas proposée sous A) et de la modification indiquée sous B).

Art. 18

1) Remplacer le deuxième alinéa par ce qui suit :

« Cette distribution ne peut avoir lieu que par prélèvement sur le bénéfice de l'exercice en cours, à l'exclusion de tout prélèvement sur des réserves ou sur le bénéfice reporté. Elle ne peut en outre être opérée que si, sur le vu d'un état vérifié par les commissaires et résumant la situation active et passive, le conseil d'administration constate que le bénéfice, le cas échéant après imputation de la perte reportée, est suffisant pour permettre la distribution d'un acompte. »

2) Entre le deuxième et le troisième alinéa, insérer un nouvel alinéa libellé comme suit :

« Le rapport de vérification des commissaires fait l'objet, par les soins des administrateurs, d'une publication par extrait aux annexes du Moniteur belge, aux conditions fixées par l'article 10. Cet extrait est déposé dans les huit jours de la décision du conseil d'administration de distribuer un acompte; il contient les conclusions du rapport des commissaires. »

VERANTWOORDING

A) De tekst moet worden verduidelijkt ten einde rekening te houden met een eventueel overgedragen verlies. Dit laatste moet worden aangezuiverd vooraleer een interimdividend kan worden uitgekeerd.

Aangezien voorzieningen niet kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders, moet de verwijzing naar de voorzieningen in de voorgestelde tekst worden geschrapt omdat zij anders tot een tegengestelde interpretatie zou kunnen leiden.

B) Wegens de risico's die verbonden zijn aan een dividenduitkering bepaalt het ontwerp dat die uitkering niet mag geschieden indien de raad van beheer de aanwezigheid van voldoende nettowinst niet heeft vastgesteld aan de hand van een door de commissarissen gecontroleerde staat van actief en passief.

De verantwoordelijkheid voor de uitkering van een interimdividend berust in eerste instantie bij de raad van beheer. De verificatie echter van de staat van actief en passief door de commissarissen kan maar efficiënt zijn als ze wordt openbaar gemaakt, wat trouwens meestal het enige middel is voor de commissaris om een onvoorzichtige raad van beheer tot nadenken te stemmen.

Dat is de reden waarom het amendement de neerlegging en de bekendmaking bij uittreksel van de besluiten van het rapport van de commissarissen verplicht maakt.

Art. 18bis (nieuw)

Een artikel 18bis (nieuw) invoegen, luidend als volgt :

« Art. 18bis. — In artikel 78, eerste lid, 4°, van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wet van 24 maart 1978, worden de woorden « Van het verslag van de beheerders » vervangen door de woorden « Van het jaarverslag. »

VERANTWOORDING

Het lijkt aangewezen aan te sluiten bij de bewoordingen van de tweede en de vierde richtlijn en voortaan de term « jaarverslag » te gebruiken (zie ook nieuw art. 16bis).

Art. 19

In de inleidende zin van het artikel 78bis, de woorden « worden in het jaarverslag van de beheerders bedoeld in artikel 78, 4°, ten minste de volgende gegevens vermeld : » vervangen door de woorden « worden in het jaarverslag bedoeld in artikel 77, vierde lid, ten minste de volgende bijkomende gegevens verstrekt : ».

VERANTWOORDING

Dit amendement beoogt eveneens de eenheid van terminologie en een betere samenhang met het nieuwe artikel 77, vierde lid.

Art. 19bis (nieuw)

Een artikel 19bis (nieuw) invoegen, luidend als volgt :

« Art. 19bis. — In artikel 79 van dezelfde gecoördineerde wetten worden de volgende wijzigingen aangebracht :

A) In het eerste lid worden de woorden « de verslagen der beheerders en der commissarissen » vervangen door de woorden « het jaarverslag en het verslag van de commissarissen » ;

B) Tussen het eerste en het tweede lid worden de volgende leden ingevoegd :

« De beheerders geven antwoord op de vragen die hun door de aandeelhouders worden gesteld in verband met de vervulling van hun opdracht, het jaarverslag of de punten op de agenda, tenzij de vergadering zich om gewichtige redenen daartegen verzet.

JUSTIFICATION

A) Il y a lieu de préciser le texte afin de tenir compte d'une éventuelle perte reportée, laquelle doit être apurée avant toute distribution d'un acompte.

Des provisions n'étant pas susceptibles d'être distribuées aux actionnaires, il convient de supprimer dans le texte proposé la référence aux provisions, parce qu'elle pourrait donner naissance à une interprétation a contrario.

B) En raison des risques attachés à l'opération de distribution de dividendes, le projet prévoit que cette distribution ne peut avoir lieu que si, sur le vu d'un état vérifié par les commissaires et résumant la situation active et passive, le conseil d'administration constate l'existence d'un bénéfice net suffisant.

La responsabilité d'une distribution d'un acompte sur dividende incombe au premier chef au conseil d'administration. Quant à la vérification de l'état comptable par les commissaires, son efficacité suppose qu'elle fasse l'objet d'une publicité qui est parfois la seule arme dont le commissaire dispose pour faire entendre raison à un conseil d'administration qui serait imprudent.

C'est la raison pour laquelle l'amendement tend à rendre obligatoire le dépôt et la publication par extrait des conclusions du rapport des commissaires.

Art. 18bis (nouveau)

Insérer un article 18bis (nouveau) libellé comme suit :

« Art. 18bis. — Dans l'article 78, premier alinéa, 4°, des mêmes lois coordonnées, modifié par la loi du 24 mars 1978, les mots « du rapport des administrateurs » sont remplacés par les mots « du rapport de gestion. »

JUSTIFICATION

Il est indiqué d'assurer la concordance de la terminologie avec celle de la deuxième et de la quatrième directive et d'utiliser dorénavant le terme « rapport de gestion » (voir aussi l'art. 16bis nouveau).

Art. 19

Dans le liminaire de l'article 78bis, remplacer les mots « le rapport des administrateurs prévu à l'article 78, 4°, porte au moins sur : » par les mots « le rapport de gestion prévu à l'article 77, alinéa 4, est complété au moins par les indications suivantes : ».

JUSTIFICATION

Cet amendement vise également la concordance de terminologie et la cohérence avec l'article 77, alinéa 4 (nouveau).

Art. 19bis (nouveau)

Insérer un article 19bis (nouveau) libellé comme suit :

« Art. 19bis. — A l'article 79 des mêmes lois coordonnées sont apportées les modifications suivantes :

A) A l'alinéa 1er, les mots « les rapports des administrateurs et des commissaires » sont remplacés par les mots « le rapport de gestion et le rapport des commissaires » ;

B) Entre les alinéas 1 et 2, sont insérés les alinéas suivants :

« Les administrateurs répondent aux questions qui leur sont posées par les actionnaires au sujet de l'accomplissement de leur mission, du rapport de gestion ou des points portés à l'ordre du jour, à moins que l'assemblée ne s'y oppose en raison d'intérêts majeurs.

De commissarissen geven antwoord op de vragen die hun door de aandeelhouders worden gesteld in verband met de vervulling van hun opdracht en met hun verslag, tenzij de vergadering zich om gewichtige redenen daartegen verzet. »

VERANTWOORDING

A) Dit amendement heeft dezelfde strekking als het amendement tot invoeging van een artikel 18bis (nieuw).

B) Nu het nieuwe laatste lid van artikel 77 van de gecoördineerde wetten de inhoud van het jaarverslag vastlegt, leek het logisch — mede geïnspireerd door artikel 286 van het wetsontwerp n° 387/1 — het recht te bevestigen voor de aandeelhouders om aan de beheerders vragen te stellen — en daarop een antwoord te krijgen — betreffende de uitvoering van hun opdracht, het jaarverslag of op de agenda vermelde punten. Mochten de beheerders om enige reden weigeren te antwoorden, dan beslist de algemene vergadering, die op dat punt geraadpleegd wordt, of gewichtige belangen zich ertegen verzetten dat op de vraag wordt geantwoord. Een weigering die niet verantwoord is kan later, zelfs indien zij bij een stemming door de algemene vergadering is goedgekeurd, ter sprake worden gebracht, bijvoorbeeld ter gelegenheid van een aansprakelijkheidsvordering. De rechtbanken zouden zelfs de beslissing van de vergadering kunnen nietigverklaren indien deze uitgaat van een opzet die met de belangen van de vennootschap geen uitstaans heeft en dus als een afwijking van bevoegdheid zou kunnen worden aangemerkt.

Een bijkomende precisering moet nog worden gegeven voor wat de omvang betreft van het recht van de aandeelhouders om vragen te stellen en daarop een antwoord te krijgen.

Werd de vennootschap overeenkomstig de boekhoudreglementering gemachtigd een verkorte jaarrekening op te stellen en openbaar te maken, dit wil zeggen een jaarrekening waarin verscheidene posten mogen worden samengevoegd tot één enkele post, dan volstaat dit op zichzelf niet als verantwoording voor een weigering om te antwoorden op de vraag van een aandeelhouder over de samenstelling van een dergelijke samengevoegde post.

Wat de commissarissen betreft, werd dit amendement geïnspireerd door artikel 121, tweede lid, van het wetsontwerp n° 387/1. Aldus wordt een parallelisme gerealiseerd met wat bepaald is voor de beheerders.

Art. 19ter (nieuw)

Een artikel 19ter (nieuw) invoegen, luidend als volgt :

« Art. 19ter. — In artikel 80 van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wet van 24 maart 1978, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

A) Het tweede lid, 5°, wordt vervangen door de volgende tekst :

« 5°. het verslag van de commissarissen en eventueel het verslag van de commissaris-revisor bedoeld in artikel 78, 4° ».

B) Aan hetzelfde tweede lid wordt een 7° toegevoegd, luidend als volgt :

« 7°. een stuk met de vermelding of het jaarverslag ter uitvoering van het vierde lid op de griffie is neergelegd dan wel op de maatschappelijke zetel van de vennootschap ter beschikking wordt gehouden van een ieder die erom verzoekt. »

C) Er wordt een vierde lid (nieuw) toegevoegd, luidend als volgt :

« Het jaarverslag wordt tegelijk met de jaarrekening neergelegd, zoals bepaald is in het eerste lid. Deze verplichting tot neerlegging van het jaarverslag geldt niet indien een ieder die zich tot de maatschappelijke zetel van de vennootschap wendt, inzage kan nemen van het jaarverslag en daarvan, zelfs op schriftelijke aanvraag, kosteloos een volle-

Les commissaires répondent aux questions qui leur sont posées par les actionnaires au sujet de l'exécution de leur mission et de leur rapport, à moins que l'assemblée ne s'y oppose en raison d'intérêts majeurs. »

JUSTIFICATION

A) Cet amendement est semblable à celui insérant un article 18bis (nouveau).

B) Dans la mesure où le nouveau dernier alinéa de l'article 77 des lois coordonnées contiendra une définition du contenu du rapport de gestion, il a paru logique — comme le fait le projet n° 387/1 (art. 286) et en s'inspirant étroitement de lui — de consacrer le droit pour les actionnaires de poser des questions aux administrateurs — et d'obtenir réponse — au sujet de l'accomplissement de leur mission, du rapport de gestion ou des points portés à l'ordre du jour. Si, pour quelque raison que ce soit, les administrateurs refusaient de répondre, ce serait à l'assemblée elle-même, consultée sur ce point, de décider que des intérêts majeurs s'opposent à la réponse. Un refus injustifié, même approuvé par un vote de l'assemblée, pourrait naturellement être invoqué ultérieurement, par exemple à l'occasion d'une action en responsabilité. La décision de l'assemblée pourrait même être annulée par les tribunaux si elle était inspirée par des fins étrangères à l'intérêt social et constituait ainsi un détournement de pouvoir.

Une précision complémentaire doit être donnée quant à l'étendue du droit des actionnaires de poser des questions et d'obtenir des réponses.

Le fait qu'en vertu de la réglementation comptable, la société soit autorisée à établir et à publier des comptes abrégés, c'est-à-dire des comptes où plusieurs rubriques peuvent être regroupées en un seul poste, ne justifierait pas à lui seul un refus de répondre à un actionnaire qui poserait une question sur la composition d'un tel poste de regroupement.

En ce qui concerne les commissaires, cet amendement s'inspire de l'article 121, alinéa 2, du projet de loi n° 387/1. Il réalise le parallélisme avec ce qui est prévu pour les administrateurs.

Art. 19ter (nouveau)

Insérer un article 19ter (nouveau), libellé comme suit :

« Art. 19ter. — Dans l'article 80 des mêmes lois coordonnées, modifié par la loi du 24 mars 1978, sont apportées les modifications suivantes :

A) A l'alinéa 2, le 5° est remplacé par le texte suivant :

« 5°. le rapport des commissaires et éventuellement le rapport du ou des commissaires-réviseurs prévus à l'article 78, 4° ».

B) Au même alinéa 2, il est ajouté un 7°, libellé comme suit :

« 7°. un document indiquant si, en exécution de l'alinéa 4, le rapport de gestion est déposé au greffe ou tenu au siège de la société à la disposition de toute personne qui en fait la demande. »

C) Il est ajouté un alinéa 4 (nouveau), libellé comme suit :

« Le rapport de gestion est déposé en même temps que les comptes annuels, conformément à l'alinéa 1er. Le dépôt de ce rapport ne doit toutefois pas être effectué si toute personne s'adressant au siège social de la société peut prendre connaissance du rapport de gestion et en obtenir gratuitement, même par correspondance, copie intégrale ou par-

dig of gedeeltelijk afschrift kan verkrijgen. Een gedeeltelijk afschrift bevat ten minste de gegevens bedoeld in de artikelen 77, derde lid, en 78bis. »

VERANTWOORDING

A) Openbaarmaking van het verslag van de commissarissen.

Volgens artikel 47, § 1, van de vierde richtlijn moet het verslag van de met de controle van de jaarrekening belaste persoon openbaar worden gemaakt.

Artikel 80, tweede lid, 5°, van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen bepaalt dat tegelijk met de jaarrekening de conclusie van het verslag van de commissarissen op de griffie moet worden neergelegd. Blijkbaar is de openbaarmaking van de enkele conclusie niet in overeenstemming met de vereisten van de vierde richtlijn.

B) en C) Openbaarmaking van het jaarverslag.

Volgens artikel 47, § 1, van de vierde richtlijn moet ook het jaarverslag openbaar worden gemaakt door neerlegging ter griffie. Het staat de Lid-Staten evenwel vrij in een andere wijze van openbaarmaking te voorzien, namelijk het jaarverslag ter beschikking van het publiek te houden, met de mogelijkheid om hiervan kosteloos een volledig of gedeeltelijk afschrift te verkrijgen.

Voorgesteld wordt van deze mogelijkheid gebruik te maken en de toepassing ervan aan te moedigen om de archiefwerkzaamheden en de beheerskosten van de griffies te verminderen.

Het lijkt wenselijk de ondernemingen de keuze te laten tussen een volledig dan wel een gedeeltelijk afschrift van het jaarverslag. Enerzijds wordt hierdoor bereikt dat de ondernemingen die nu reeds een omvangrijke brochure als jaarverslag uitgeven, niet tot bovenmatige uitgaven worden gedwongen. Anderzijds bepaalt de tekst dat, indien slechts een gedeeltelijk afschrift wordt overhandigd, dit afschrift ten minste de door de wet (art. 77, derde lid, en art. 78bis) opgelegde gegevens moet bevatten.

Voor het overige lijkt het niet aangewezen de toezending aan de « Balanscentrale » en de verspreiding van de jaarverslagen door deze laatste op te leggen.

Daarom wordt voorgesteld de verplichting tot neerlegging niet in het tweede lid van artikel 80 (naar welk lid het derde lid van dit artikel, alsook artikel 177bis verwijzen) doch in een nieuw vierde lid op te nemen.

Art. 19quater (nieuw)

Een artikel 19quater (nieuw) invoegen, luidend als volgt :

« Art. 19quater. — In dezelfde gecoördineerde wetten wordt een artikel 80bis ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 80bis. — Wanneer de vennootschap, naast de bij artikel 80 voorgeschreven openbaarmaking, haar jaarrekening en jaarverslag in hun geheel op een andere wijze verspreidt, moeten zij worden weergegeven in de vorm en met de tekst op basis waarvan het verslag van de commissarissen en, in voorkomend geval, van de commissarissen-revisoren is opgesteld. Zij moeten vergezeld gaan van de tekst van dit verslag. Hebben de commissarissen en, in voorkomend geval, de commissarissen-revisoren, omtrent de jaarrekening een goedkeurende verklaring zonder voorbehoud afgegeven, dan mag de tekst van hun verslag worden vervangen door hun verklaring.

Onverminderd de artikelen 78, 79 en 80 kan een verkorte versie van de jaarrekening worden verspreid, voor zover deze geen vertekend beeld geeft van het vermogen, van de financiële positie en van de resultaten van de vennootschap. In dat geval wordt vermeld dat het om een verkorte versie gaat en wordt verwezen naar de openbaarmaking verricht volgens wettelijk voorschrift. Wanneer de jaarrekening nog niet op de griffie is neergelegd, wordt hiervan melding gemaakt. De verkorte versie mag niet vergezeld gaan van het verslag of van de goedkeurende verklaring van de commissarissen of, in voorkomend geval, van de commissarissen-revisoren; wel moet worden vermeld of een goedkeurende verklaring door de commissarissen en, in voorkomend geval, door de commissarissen-revisoren, met of zonder voorbehoud is gegeven dan wel of er geen goedkeurende verklaring is gegeven. »

JUSTIFICATION

A) Publicité du rapport des commissaires.

L'article 47, § 1, de la quatrième directive impose la publicité du rapport de la personne chargée du contrôle des comptes.

L'article 80, alinéa 2, 5°, des lois coordonnées sur les sociétés commerciales impose le dépôt au greffe, en même temps que des comptes annuels, des conclusions du rapport des commissaires. Il semble que la publication de ces conclusions seulement ne satisfait pas aux exigences de la quatrième directive.

B) et C) Publicité du rapport de gestion.

L'article 47, § 1, de la quatrième directive impose également la publicité du rapport de gestion, par voie de dépôt au greffe. Il autorise toutefois les États à permettre une autre forme de publicité : celle de mise du rapport à la disposition du public avec faculté d'en obtenir sans frais copie intégrale ou partielle.

Il est proposé d'utiliser cette faculté et de la favoriser en vue d'alléger le travail de classement aux archives et les coûts de gestion des greffes.

Il paraît souhaitable de laisser aux entreprises le choix entre une copie intégrale et une copie partielle du rapport de gestion. D'une part, on évite ainsi que les entreprises qui éditent d'ores et déjà une importante brochure pour leur rapport de gestion ne soient astreintes à des dépenses excessives. D'autre part, le texte prévoit que lorsqu'une copie partielle est uniquement fournie, celle-ci doit contenir au moins les indications prévues par la loi (art. 77, alinéa trois et art. 78bis).

Par ailleurs, il paraît indiqué de ne pas imposer la transmission à la « Centrale des Bilans » et la diffusion par cette dernière des rapports de gestion.

C'est pour cette raison qu'il est proposé d'introduire cette obligation de dépôt non pas à l'alinéa 2 de l'article 80 (alinéa 2 auquel renvoient l'alinéa 3 du même article ainsi que l'article 177bis), mais bien dans l'alinéa 4 (nouveau).

Art. 19quater (nouveau)

Insérer un article 19quater (nouveau), libellé comme suit :

« Art. 19quater. — Dans les mêmes lois coordonnées, est inséré un article 80bis, libellé comme suit :

« Art. 80bis. — Lorsque, en plus de la publicité prescrite par l'article 80, la société procède par d'autres voies à la diffusion intégrale de ses comptes annuels ou du rapport de gestion, leur forme et leur contenu doivent être identiques à ceux des documents qui ont fait l'objet du rapport des commissaires et, le cas échéant, des commissaires-réviseurs. Ils doivent être accompagnés du texte de ce rapport. Si les commissaires et, le cas échéant, les commissaires-réviseurs ont attesté les comptes annuels sans formuler de réserves, le texte de leur rapport peut être remplacé par leur attestation.

Sans préjudice des articles 78, 79 et 80, les comptes annuels peuvent faire l'objet d'une version abrégée, pour autant que celle-ci n'altère pas l'image du patrimoine, de la situation financière et des résultats de la société. En ce cas, il est fait mention qu'il s'agit d'une version abrégée et il est fait référence à la publication effectuée en vertu de la loi. Si les comptes annuels n'ont pas encore été déposés au greffe, il en est fait mention. Le rapport ou l'attestation des commissaires ou, le cas échéant, des commissaires-réviseurs, ne peut accompagner ces comptes annuels abrégés; il doit toutefois être précisé si l'attestation des comptes annuels par les commissaires et, le cas échéant, par les commissaires-réviseurs a été donnée avec ou sans réserve ou si elle a été refusée. »

VERANTWOORDING

Dit artikel strekt ertoe de voorschriften van de artikelen 48 en 49 van de vierde richtlijn in de Belgische wetgeving in te voeren. Die artikelen betreffen de verspreiding van de volledige jaarrekening buiten de wettelijk voorgeschreven openbaarmaking, en de verspreiding van een jaarrekening in verkorte versie.

Art. 21

1) In het eerste lid op de derde en op de vierde regel, de woorden « Ingeval de helft van het maatschappelijk kapitaal verloren is gegaan » vervangen door de woorden « Wanneer het netto actief ingevolge verliezen is verminderd tot een bedrag dat kleiner is dan de helft van het maatschappelijk kapitaal »;

2) In fine van hetzelfde eerste lid, de woorden : « of over andere maatregelen die in de agenda aangekondigd worden » toevoegen.

3) In het tweede lid de woorden « als het verlies drie vierde van het maatschappelijk kapitaal heeft bereikt » vervangen door de woorden « wanneer het netto actief ingevolge verliezen is verminderd tot een bedrag dat kleiner is dan een vierde van het maatschappelijk kapitaal ».

4) De laatste twee leden vervangen door wat volgt :

« De beheerders die opzettelijk of ten gevolge van grove nalatigheid vorenstaande bepalingen overtreden, kunnen persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk worden gesteld voor het verdere verlies of een gedeelte ervan. Van deze aansprakelijkheid worden zij slechts ontslagen indien zij aantonen dat er geen oorzakelijk verband bestaat tussen de niet-bijeenroeping van de algemene vergadering en de schade geleden door de vennootschap. »

VERANTWOORDING

1) en 3) De tekst van artikel 103 dient te worden afgestemd op die van het (nieuwe) artikel 104. De voorgestelde tekst wil trouwens rekening houden met het feit dat een verlies wel een weerslag heeft op het netto actief doch niet op het kapitaal.

2) Het lijkt aangewezen uitdrukkelijk te bepalen, overeenkomstig artikel 17 van de richtlijn, dat de algemene vergadering eveneens zal kunnen beraadslagen over andere maatregelen dan de ontbinding. Het is in dit geval vanzelfsprekend dat, indien de beraadslaging geen wijzigingen in de statuten veronderstelt, de beslissingen van de vergadering zullen worden genomen volgens de gewone voorwaarden inzake beraadslaging, zonder quorum of bijzondere meerderheid.

4) Het amendement heeft een dubbel doel : een antwoord verstrekken op de opmerkingen van de Raad van State in verband met dit artikel en elke moeilijkheid bij de uitlegging ervan voorkomen. In zijn advies stelt de Raad van State : « De wettekst beoogt immers in genen dele de verlichting van de bewijslast. Zou die verlichting het enige doel zijn geweest, dan zou het voldoende geweest zijn het bestaan van een oorzakelijk verband tussen schuld en schade te vermoeden zodra geen bijeenroeping van de algemene vergadering had plaatsgehad.

In feite maakt de tekst veel ruimere interpretaties mogelijk. De sanctie zou kunnen worden opgelegd zelfs indien vast zou staan dat er geen oorzakelijk verband is. »

De tekst van artikel 21 strekt ertoe het oorzakelijk verband te vermoeden tussen de niet-bijeenroeping en het verder verlies, bewijs dat onmogelijk kan worden geleverd, zoals blijkt uit de recente rechtspraak (Bergen, 11 mei 1979, Belgische Rechtspraak in handelszaken 1980, blz. 322).

In het amendement staat daarom uitdrukkelijk dat het tegenbewijs te leveren door de beheerders betrekking heeft op het ontbreken van een oorzakelijk verband.

Om terug te komen tot de geest van die bepaling, zoals zij voorkomt in het ontwerp tot hervorming van het vennootschapsrecht (art. 140 van ontwerp n° 387/1), wordt voortaan duidelijk in de tekst gesteld dat de beheerders slechts kunnen worden aangesproken in geval van opzettelijke fout of grove nalatigheid. Derhalve wordt het volgende stelsel voorgesteld : bij niet-bijeenroeping van de algemene vergadering en in geval van verder verlies, moet de vennootschap of de derde die de beheerder aansprakelijk wil stellen, aantonen dat die

JUSTIFICATION

Cet article vise à introduire dans la législation le dispositif des articles 48 et 49 de la quatrième directive concernant la diffusion en dehors de la publicité légale de comptes annuels complets et la diffusion de comptes annuels abrégés.

Art. 21

1) Au premier alinéa, remplacer les mots « en cas de perte de la moitié du capital social » par les mots « si, par suite de pertes, l'actif net est réduit à un montant inférieur à la moitié du capital social »;

2) In fine du même premier alinéa, ajouter les mots : « ou sur d'autres mesures annoncées dans l'ordre du jour ».

3) Au deuxième alinéa, remplacer les mots « lorsque la perte atteint les trois quarts du capital social » par les mots « si, par suite de pertes, l'actif net est réduit à un montant inférieur au quart du capital social ».

4) Remplacer les deux derniers alinéas par ce qui suit :

« En cas d'infraction aux dispositions qui précèdent, commise volontairement ou par suite d'une négligence grave, les administrateurs peuvent être déclarés personnellement et solidairement responsables de tout ou partie de l'accroissement de la perte. Ils ne seront déchargés de cette responsabilité que s'ils prouvent l'absence de lien de causalité entre la non-convocation de l'assemblée générale et le préjudice subi par la société. »

JUSTIFICATION

1) et 3) Le texte de l'article 103 est mis en harmonie avec celui de l'article 104 (nouveau). Le texte proposé vise par ailleurs à tenir compte du fait que la perte affecte l'actif net et non le capital.

2) Il paraît indiqué de prévoir expressément, conformément à l'article 17 de la directive, que l'assemblée générale pourra également délibérer sur d'autres mesures que la dissolution. Il va de soi en ce cas, que si la délibération ne suppose pas des modifications aux statuts, les décisions de l'assemblée seront prises aux conditions ordinaires de délibération sans quorum ou majorité spéciale.

4) Cet amendement vise à la fois à répondre davantage aux observations du Conseil d'Etat concernant cet article et à éviter toute difficulté dans son interprétation. Le Conseil d'Etat observait en effet dans son avis que « le texte légal ne vise en rien l'allègement de la charge de la preuve. Si cet allègement avait été le seul but recherché, il eût été suffisant de présumer l'existence d'une relation causale entre la faute et le dommage dès que l'assemblée générale n'avait pas été convoquée.

En fait, les interprétations que le texte autorise vont bien au-delà. Elles permettent de prononcer la sanction, même lorsque l'absence de lien causal est constante. »

La portée du texte de l'article 21 est de présumer le lien de causalité entre le fait de la non-convocation et l'accroissement de la perte, preuve impossible à fournir comme en témoigne la jurisprudence récente (Mons, 11 mai 1979, Jur. com. Belg. 1980, p. 322).

C'est pourquoi, le présent amendement indique expressément que la preuve contraire à fournir par les administrateurs porte sur l'absence de lien de causalité.

Par ailleurs, en vue de revenir à l'esprit de cette disposition telle qu'elle figure dans le projet de réforme générale des sociétés (art. 140 du projet n° 387/1), il est désormais exprimé clairement dans le texte que la responsabilité des administrateurs ne pourra être mise en cause qu'en cas de faute volontaire ou de négligence grave. Le système proposé est dès lors le suivant : en cas de non-convocation de l'assemblée générale et d'accroissement de la perte, la société ou le tiers qui entend mettre en cause la responsabilité des administrateurs doit éta-

niet-bijeenroeping te wijten is aan een opzettelijke fout of een grove nalatigheid van de beheerders. De beheerders kunnen van de aansprakelijkheid worden ontslagen als zij aantonen dat er geen oorzakelijk verband bestaat tussen het verder verlies en de niet-bijeenroeping van de algemene vergadering, bijvoorbeeld door te bewijzen dat het verder verlies het gevolg is van gebeurtenissen die het vermogen van de vennootschap ook in geval van vervroegde ontbinding zouden hebben aangetast.

Voorts zij opgemerkt dat de woorden « jegens de vennootschap » werden weggelaten. Geen enkele dwingende reden staat toe de bepaling te beperken ten voordele van de vennootschap alleen: een derde kan er immers ook belang bij hebben dat het verlies niet groter wordt.

Art. 26

De tekst van dit artikel vervangen door wat volgt :

In artikel 137 van dezelfde gecoördineerde wetten worden de cijfers « 77 tot 80 » vervangen door de cijfers « 77, 77bis en 78 tot 80 en 80bis ».

VERANTWOORDING

Dit is een aanpassing van de verwijzingen, rekening houdend met de invoeging van een artikel 80bis in de vennootschapswet door het nieuwe artikel 19quater.

Art. 27

De tekst van dit artikel vervangen door wat volgt :

In dezelfde gecoördineerde wetten wordt artikel 140 vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 140. — Artikel 103 is van overeenkomstige toepassing op de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid.

Wanneer het netto actief is gedaald beneden 200 000 frank, wordt de vennootschap op vordering van iedere belanghebbende ontbonden.

De zaakvoerders hebben dezelfde verplichtingen en aansprakelijkheid als die bepaling oplegt aan de beheerders. »

VERANTWOORDING

Dit amendement neemt het beginsel over van het amendement van de heer Verhaegen betreffende hetzelfde artikel (Stuk Kamer n° 388/2). Een verschillende formulering van artikel 103 en van artikel 140 is uiteraard niet verantwoord. Om elke interpretatiemoeilijkheid te voorkomen, wordt voorgesteld om, naar het voorbeeld van artikel 182 van het ontwerp tot hervorming van het vennootschapsrecht (Stuk Kamer n° 387/1), uitdrukkelijk te bepalen dat de zaakvoerders dezelfde aansprakelijkheid hebben als de beheerders van een naamloze vennootschap.

Art. 31

De tekst van dit artikel vervangen door wat volgt :

Artikel 158 van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wet van 24 maart 1978, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 158. — De artikelen 77, 77bis, 78, 79, 80 en 80bis zijn toepasselijk op de coöperatieve vennootschappen, met uitzondering van het 3° van artikel 78 en het 3° van artikel 80. »

VERANTWOORDING

Dit is een aanpassing van de verwijzingen, rekening houdend met de invoeging van een artikel 80bis in de gecoördineerde wetten door het nieuwe artikel 19quater.

blir que cette non-convocation résulte dans le chef des administrateurs d'une faute volontaire ou d'une négligence grave. Les administrateurs pourront alors s'exonérer en établissant qu'il n'y a pas de lien de causalité entre l'accroissement de la perte et la non-convocation de l'assemblée, par exemple en établissant que l'accroissement de la perte résulte de la survenance d'événements qui auraient également frappé le patrimoine social en cas de dissolution anticipée.

Il convient de remarquer également que les mots « envers la société » ont été supprimés. Aucune raison majeure ne permettait de limiter la disposition au profit de la seule société: un tiers pourra en effet avoir aussi intérêt à ce que la perte ne s'aggrave pas.

Art. 26

Remplacer le texte de cet article par ce qui suit :

Dans l'article 137 des mêmes lois coordonnées, les chiffres « 77 à 80 » sont remplacés par les chiffres « 77, 77bis, 78 à 80 et 80bis ».

JUSTIFICATION

Il s'agit de l'adaptation des dispositions de renvoi, consécutive à l'insertion dans les lois sur les sociétés de l'article 80bis par l'article 19quater (nouveau).

Art. 27

Remplacer le texte de cet article par ce qui suit :

Dans les mêmes lois coordonnées, l'article 140 est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 140. — L'article 103 est également applicable à la société de personne à responsabilité limitée.

La dissolution doit être prononcée à la demande de tout intéressé lorsque l'actif net est réduit à un montant inférieur à 200 000 francs.

Les gérants assument les obligations et la responsabilité imposées par cette disposition aux administrateurs. »

JUSTIFICATION

Cet amendement reprend le principe de l'amendement de M. Verhaegen concernant le même article (Doc. Chambre n° 388/2). Rien ne justifie en effet la formulation différente utilisée par l'article 103 et l'article 140. Toutefois, pour éviter toute difficulté d'interprétation, il est proposé en plus, de prévoir expressément, à l'instar de l'article 182 du projet de réforme des sociétés (Doc. Chambre n° 387/1), que les gérants assument la même responsabilité que les administrateurs d'une société anonyme.

Art. 31

Remplacer le texte de cet article par ce qui suit :

L'article 158 des mêmes lois coordonnées, tel que modifié par la loi du 24 mars 1978, est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 158. — Les articles 77, 77bis, 78, 79, 80 et 80bis sont applicables aux sociétés coopératives, à l'exception du 3° de l'article 78 et du 3° de l'article 80. »

JUSTIFICATION

Il s'agit de l'adaptation des dispositions de renvoi, consécutive à l'insertion dans les lois coordonnées de l'article 80bis par l'article 19quater (nouveau).

Art. 34

De tekst van dit artikel vervangen door wat volgt :

In artikel 201 van dezelfde gecoördineerde wetten, gewijzigd bij de wetten van 9 juli 1935, 1 december 1953, 30 juni 1961, 23 februari 1967, 6 maart 1973, 30 juni 1975 en 24 maart 1978, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

A) *In het 3° quater wordt het woord « twaalf » vervangen door het woord « zes ».*

B) *In het 4° worden de woorden « eerste en tweede lid » vervangen door de woorden « eerste, tweede en vierde lid ».*

C) *Een 9° wordt toegevoegd, luidend als volgt :*

« 9° de beheerders van naamloze vennootschappen en de zaakvoerders van personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid en van coöperatieve vennootschappen die het in artikel 77 bedoelde jaarverslag niet hebben voorgelegd, of de beheerders van naamloze vennootschappen en de zaakvoerders van personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid die een jaarverslag hebben voorgelegd waarin de bij artikel 78bis voorgeschreven minimumgegevens ontbreken. »

VERANTWOORDING

A) Volgens artikel 201, 3° quater, beschikken de zaakvoerders en beheerders over een termijn van twaalf maanden vanaf de afsluiting van het boekjaar om de jaarrekening aan de algemene vergadering voor te leggen. Thans wordt voorgesteld deze termijn te herleiden tot zes maanden, rekening houdend met de statutaire praktijk om de bijeenroeping van de algemene vergadering vast te stellen binnen zes maanden na de afsluiting van het boekjaar. Deze termijn stemt daarenboven overeen met de fiscale wetgeving (art. 217 W.I.B.). De verkorting van de termijn zal het mogelijk maken dat de Nationale Bank sneller statistieken opmaakt en dat de openbaarmaking van de jaarrekeningen sneller zal geschieden zowel in het belang van de aandeelhouders als van de derden.

B) Het nieuwe vierde lid van artikel 80 biedt, naar keuze, een dubbele mogelijkheid van openbaarmaking van het jaarverslag. Maar terwijl de niet-neerlegging van de jaarrekening op de griffie strafrechtelijk wordt betoeteld, is dit niet het geval met de niet-openbaarmaking van het jaarverslag. Om zulks te verhelpen wordt voorgesteld dat in artikel 201, 4°, de verwijzing naar artikel 80, vierde lid, wordt ingevoegd.

C) Er is blijkbaar geen doorslaggevende reden om ook de zaakvoerders van coöperatieve vennootschappen niet onder de toepassing van artikel 201, 9°, te doen vallen, althans wat betreft de verplichting om het jaarverslag voor te leggen. Artikel 78bis, dat de minimumgegevens vaststelt die aan het jaarverslag worden toegevoegd is echter niet van toepassing op de coöperatieve vennootschappen (zie art. 31 tot wijziging van art. 158 van de gecoördineerde wetten).

Voorts is het verkieslijk gebleken rechtstreeks te verwijzen naar het nieuwe vierde lid van artikel 77 waar sprake is van het jaarverslag (art. 16bis), in plaats van naar artikel 78bis, dat op zijn beurt verwijst naar artikel 78, 4°.

Art. 35

Het 10° vervangen door wat volgt :

« 10°. de beheerders die het voorschrift van artikel 33bis, § 1, derde lid, en § 4 overtreden ».

VERANTWOORDING

Het is volstrekt noodzakelijk straf te stellen op het ontbreken van de openbaarmaking van de verslagen van de raad van beheer en van de bedrijfsrevisor in geval van door de raad van beheer toegestane verhoging van het maatschappelijk kapitaal door een andere inbreng dan in geld.

Art. 34

Remplacer le texte de cet article par ce qui suit :

Dans l'article 201 des mêmes lois coordonnées, modifié par les lois des 9 juillet 1935, 1er décembre 1953, 30 juin 1961, 23 février 1967, 6 mars 1973, 30 juin 1975 et 24 mars 1978, sont apportées les modifications suivantes :

A) *Au 3° quater, le mot « douze » est remplacé par le mot « six ».*

B) *Au 4°, les mots « alinéas 1er et 2 » sont remplacés par les mots « alinéas 1er, 2 et 4 ».*

C) *Un 9°, libellé comme suit est ajouté :*

« 9° les administrateurs de sociétés anonymes ou les gérants de sociétés de personnes à responsabilité limitée ou de sociétés coopératives qui n'auront pas présenté le rapport de gestion visé à l'article 77, ou les administrateurs de sociétés anonymes ou les gérants de sociétés de personnes à responsabilité limitée qui auront présenté un rapport ne contenant pas les indications minimales prescrites par l'article 78bis. »

JUSTIFICATION

A) Selon l'article 201, 3° quater, les gérants et administrateurs disposent d'un délai de douze mois depuis la clôture de l'exercice comptable pour soumettre à l'assemblée générale les comptes annuels. Il est proposé que ce délai soit réduit à six mois compte tenu de la pratique statutaire de fixer la convocation de l'assemblée générale dans les six mois de la clôture de l'exercice. Ce délai correspond en outre à la législation fiscale (art. 217 du C.I.R.). Le raccourcissement du délai permettra un établissement plus rapide des statistiques de la Banque nationale et une accélération de la publication des comptes annuels dans l'intérêt tant des associés que des tiers.

B) L'alinéa 4 (nouveau) de l'article 80 prévoit au choix une double publicité du rapport de gestion, mais alors, qu'une absence de dépôt des comptes annuels au greffe est sanctionné pénalement, l'absence de publicité du rapport de gestion ne l'est pas. En vue de corriger cette anomalie, il est proposé que la référence à l'article 80, alinéa 4, soit ajoutée à l'article 201, 4°.

C) Il n'y a aucun motif déterminant pour ne pas faire tomber également les gérants de sociétés coopératives sous l'application de l'article 201, 9°, en ce qui concerne l'obligation de présenter le rapport de gestion. L'article 78bis, par contre, qui établit les indications minimales complétant le rapport de gestion, ne s'applique pas aux sociétés coopératives (voir l'art. 31 modifiant l'art. 158 des lois coordonnées).

Par ailleurs, il a paru préférable de se référer directement à l'alinéa 4 (nouveau) de l'article 77, où il est question du rapport de gestion (art. 16bis), plutôt qu'à l'article 78bis, qui se réfère à son tour à l'article 78, 4°.

Art. 35

Remplacer le 10° par ce qui suit :

« 10°. les administrateurs qui contreviennent à l'article 33bis, § 1er, alinéa 3, et § 4 ».

JUSTIFICATION

Il est indispensable de sanctionner pénalement l'absence de publicité des rapports du conseil d'administration et du réviseur d'entreprise, en cas d'augmentation, par autorisation du conseil d'administration, du capital au moyen d'apports ne consistant pas en numéraire.

Art. 36

De tekst van dit artikel vervangen door wat volgt :

« In dezelfde gecoördineerde wetten wordt artikel 205 vervangen door de volgende bepaling :

” Art. 205. — Met geldboete van vijftig frank tot tien-duizend frank worden gestraft en met gevangenisstraf van een maand tot een jaar kunnen bovendien worden gestraft de zaakvoerders of beheerders die bij gebreke van een inventaris of jaarrekening, ondanks de inventaris of jaarrekening of door middel van een bedrieglijke inventaris of jaarrekening, uitkeringen hebben verricht van winsten die zijn afgenomen met overtreding van artikel 77bis.

Met dezelfde straffen worden gestraft de beheerders die het voorschrift van artikel 77ter hebben overtreden”. »

VERANTWOORDING

In artikel 205 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1) zoals reeds voorgesteld is in het ontwerp (Stuk n° 388/1), beoogt de tekst de overtredingen van artikel 77bis, dat de winstuitkeringen regelt. Er wordt echter niet meer verwezen naar het begrip « werkelijke winst », aangezien de wet voortaan nader de voorwaarden bepaalt waaronder uitkeringen mogen worden verricht;

2) de tekst van artikel 205 had de uitkeringen op het oog die verricht waren bij gebreke van, ondanks of door middel van een inventaris. Vermits artikel 77bis, dat de voorwaarden voor winstuitkering bepaalt, naar de jaarrekening verwijst, was het ook aangewezen in de tekst de jaarrekening op te nemen. Alhoewel bedrog in de jaarrekening inderdaad dikwijls overeenstemt met bedrog in de inventaris, is dit toch niet altijd het geval (zie Van Ryn, Principes de droit commercial, uitg. 1954, boek I, deel II, n° 754);

3) ten slotte wordt, overeenkomstig de wijziging in artikel 77bis, het woord dividend vervangen door het woord winst.

De Minister van Justitie,

Ph. MOUREAUX

Art. 36

Remplacer le texte de cet article par ce qui suit :

« Dans les mêmes lois coordonnées, l'article 205 est remplacé par la disposition suivante :

” Art. 205. — Seront punis d'une amende de cinquante francs à dix mille francs et pourront en outre être punis d'un emprisonnement d'un mois à un an, les gérants ou les administrateurs qui, en l'absence d'inventaires ou de comptes annuels, malgré les inventaires ou les comptes annuels ou au moyen d'inventaires ou de comptes annuels frauduleux, ont opéré des répartitions de bénéfices prélevés en contravention à l'article 77bis.

Seront punis de la même peine, les administrateurs qui ont contrevenu aux dispositions de l'article 77ter”. »

JUSTIFICATION

Les modifications suivantes sont apportées à l'article 205 des lois coordonnées :

1) ainsi qu'il a déjà été proposé dans le projet (Doc. n° 388/1) le texte vise les contraventions à l'article 77bis qui régit les distributions de bénéfices. Il n'est plus fait référence à la notion de « bénéfice réel », étant donné que désormais la loi précise les conditions dans lesquelles une distribution peut être opérée;

2) le texte de l'article 205 visait les distributions faites en l'absence, malgré ou au moyen des inventaires. Étant donné que l'article 77bis qui définit les conditions de distribution de bénéfices se réfère aux comptes annuels, il convenait également de prévoir dans le texte les comptes annuels. En effet, si un faux commis dans les comptes annuels correspondra souvent à un faux commis dans l'inventaire, ce ne sera cependant pas toujours le cas (voy. Van Ryn, Principes de droit commercial, édit. 1954, livre I, IIe partie, n° 754);

3) enfin, conformément à la modification apportée à l'article 77bis, le mot dividende est remplacé par le mot bénéfice.

Le Ministre de la Justice,

Ph. MOUREAUX